ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

zo 17. marca 2011 *

V spojených veciach C-372/09 a C-373/09,

ktorých predmetom sú návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podané Cour de cassation (Francúzsko) rozhodnutiami z 10. septembra 2009 a doručené Súdnemu dvoru 17. septembra 2009, ktoré súvisia s konaniami žalobcu:

Josep Peñarroja Fa,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory J.-C. Bonichot, sudcovia K. Schiemann, L. Bay Larsen (spravodajca), C. Toader a A. Prechal,

generálny advokát: P. Mengozzi,
tajomník: M.-A. Gaudissart, vedúci sekcie,

* Jazyk konania: francúzština.

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 15. septembra 2010,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— J. Peñarroja Fa, osobne,

— francúzska vláda, v zastúpení: G. de Bergues, B. Messmer a A. Czubinski, splnomocnení zástupcovia,

— holandská vláda, v zastúpení: C. Wissels a J. Langer, splnomocnení zástupcovia,

— rakúska vláda, v zastúpení: E. Riedl, splnomocnený zástupca,

— Európska komisia, v zastúpení: H. Støvlbæk, I. Rogalski a C. Vrignon, splnomocnení zástupcovia,

— Autorité de surveillance AELE, v zastúpení: X. Lewis, F. Simonetti a I. Hauger, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrhy na začatie prejudiciálneho konania sa týkajú výkladu článkov 43 ES, 45 ES, 49 ES a 50 ES, ktorým teraz zodpovedajú články 49 ZFEÚ, 51 ZFEÚ, 56 ZFEÚ a 57 ZFEÚ, ako aj článku 3 ods. 1 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/36/ES zo 7. septembra 2005 o uznávaní odborných kvalifikácií (Ú. v. EÚ L 255, s. 22).

2 Tieto návrhy boli podané v rámci dvoch žalôb, ktoré podal J. Peñarroja Fa, španielsky štátny príslušník, ktorými sa domáha, aby bol zapísaný ako prekladateľ španielskeho jazyka do zoznamu súdnych znalcov, ktorý vedie Cour d'appel de Paris (Odvolací súd v Paríži), ako aj do celoštátneho zoznamu súdnych znalcov.

Právny rámec

Právo Únie

3 Článok 1 smernice 2005/36 stanovuje:

„Táto smernica stanovuje pravidlá, podľa ktorých členský štát, ktorý na svojom území umožňuje prístup k regulovanému povolaniu alebo výkon regulovaného povolania na základe osobitných odborných kvalifikácií (ďalej len ‚hostiteľský členský štát‘), uznáva odborné kvalifikácie získané v jednom alebo viacerých členských štátoch (ďalej len ‚domovský členský štát‘), a ktorý umožňuje osobe s takými odbornými kvalifikáciami vykonávať rovnaké povolanie v tomto štáte, na prístup k tomuto povolaniu a výkon tohto povolania.“

4 Článok 3 smernice s názvom „Definície“ stanovuje:

„1. Na účely tejto smernice sa uplatňujú tieto pojmy:

a) ‚regulované povolanie‘: odborná činnosť alebo skupina odborných činností, ku ktorým prístup, ktorých výkon alebo jedna z foriem výkonu sú priamo alebo nepriamo, na základe legislatívnych, regulačných alebo správnych opatrení podmienené držbou osobitných odborných kvalifikácií; najmä používanie profesijného titulu obmedzené legislatívnymi, regulačnými alebo správnymi opatreniami na

osoby s danou odbornou kvalifikáciou stanovuje spôsob výkonu. Ak neplatí prvá veta tohto vymedzenia pojmu, povolanie podľa odseku 2 sa považuje za regulované povolanie;

b) ‚odborná kvalifikácia': kvalifikácia potvrdená dokladom o formálnej kvalifikácii, osvedčením o spôsobilosti podľa článku 11 ods. 2 písm. a) bod i) a/alebo odbornou praxou;

…"

5 Článok 4 uvedenej smernice, ktorý sa týka účinkov uznania, stanovuje:

„1. Uznanie odbornej kvalifikácie zo strany hostiteľského členského štátu umožňuje príslušnej osobe získať v tomto členskom štáte prístup k rovnakému povolaniu ako povolanie, pre ktoré je kvalifikovaný v domovskom členskom štáte, a vykonávať ho v hostiteľskom členskom štáte za tých istých podmienok ako jeho štátni príslušníci.

2. Na účely tejto smernice je povolanie, ktoré chce žiadateľ vykonávať v hostiteľskom členskom štáte, rovnaké ako povolanie, pre ktoré je kvalifikovaný vo svojom domovskom členskom štáte, ak sú príslušné činnosti porovnateľné."

6 V hlave II tejto smernice, ktorá sa týka slobodného poskytovania služieb, článok 5 stanovuje:

„1. Bez toho, aby boli dotknuté osobitné ustanovenia práva Spoločenstva, ako aj články 6 a 7 tejto smernice, členské štáty neobmedzujú z nijakého dôvodu súvisiaceho s odbornou kvalifikáciou, voľné poskytovanie služieb v inom členskom štáte:

a) ak je poskytovateľ služieb v súlade so zákonom usadený v členskom štáte na účely výkonu rovnakého povolania v tomto štáte (ďalej len ‚členský štát usadenia') a

b) ak sa poskytovateľ služieb presťahuje, ak vykonával toto povolanie v členskom štáte usadenia najmenej dva roky počas desiatich rokov predchádzajúcich poskytovaniu služieb, ak toto povolanie nie je v tomto členskom štáte regulované. Podmienka, ktorá vyžaduje dvojročný výkon povolania, sa nepoužije v prípade, ak je regulované buď povolanie, alebo vzdelanie a odborná príprava, ktorá k tomuto povolaniu vedie.

…"

Vnútroštátne právo

7 Zápis do celoštátneho zoznamu súdnych znalcov, ktorý vedie kancelária Cour de cassation, a do zoznamu súdnych znalcov, ktorý vedie každý cour d'appel (odvolací súd), ako aj ustanovenie týchto znalcov upravujú tieto právne predpisy:

— zákon č. 71-498 z 29. júna 1971 o súdnych znalcoch, zmenený a doplnený zákonom č. 2004-130 z 11. februára 2004 (ďalej len „zákon č. 71-498"),

— dekrét č. 2004-1463 z 23. decembra 2004 o súdnych znalcoch, zmenený a doplnený dekrétom č. 2007-119 z 19. júla 2007 (ďalej len „dekrét č. 2004-1463“);

— článok 157 code de procédure pénale (trestný poriadok).

Zákon č. 71-498

8 Článok 1 zákona č. 71-498 stanovuje:

„S výnimkou obmedzení stanovených zákonom alebo vyhláškami môžu súdy ustanoviť osobu zapísanú do zoznamu vyhotoveného podľa článku 2, aby im vypracovala znalecký posudok, poskytla odborné stanovisko alebo zabezpečila znalecký úkon. Prípadne môžu ustanoviť aj inú osobu podľa vlastného výberu.“

9 Článok 2 tohto zákona stanovuje:

„I. Pre informáciu súdu sa vyhotovuje:

1. celoštátny zoznam súdnych znalcov, ktorý vedie kancelária Cour de cassation;

2. zoznam súdnych znalcov, ktorý vedie každý cour d'appel.

II. Prvý zápis do zoznamu súdnych znalcov, ktorý vedie cour d'appel, sa vykoná do osobitnej časti na skúšobnú dobu dvoch rokov.

Po skončení tejto skúšobnej doby a na základe predloženia novej žiadosti môže byť súdny znalec opätovne zapísaný rozhodnutím spoločného výboru zloženého zo zástupcov súdu a súdnych znalcov na základe odôvodneného stanoviska na dobu piatich rokov. Pri vypracovaní tohto stanoviska sa posudzuje prax dotknutej osoby a vedomosti, ktoré má o hlavných zásadách súdneho konania a procesných pravidlách týkajúcich sa dôkazných prostriedkov, ktoré zabezpečuje odborný pracovník.

Každý ďalší zápis na dobu piatich rokov sa vykoná na základe preskúmania novej žiadosti za podmienok stanovených v predchádzajúcej vete.

III. Do celoštátneho zoznamu súdnych znalcov nemôže byť zapísaná osoba, ak nepreukáže, že bola zapísaná do zoznamu, ktorý vedie cour d'appel, počas troch po sebe nasledujúcich rokov. Do celoštátneho zoznamu sa osoba zapíše na dobu siedmych rokov a jej opätovný zápis na rovnakú dobu podlieha preskúmaniu novej žiadosti.

…“

Dekrét č. 2004-1463

10 Pokiaľ ide o všeobecné podmienky zápisu do zoznamov súdnych znalcov, článok 2 dekrétu č. 2004-1463 stanovuje:

„Fyzická osoba môže byť zapísaná alebo opätovne zapísaná do zoznamu znalcov len za týchto podmienok:

1. nedopustila sa činov, ktoré sú v rozpore so zásadami čestnosti a bezúhonnosti alebo v rozpore s dobrými mravmi;

2. nedopustila sa činov, ktoré viedli k disciplinárnej alebo správnej sankcii pozastavenia činnosti, vyčiarknutia zo zoznamu, odňatia oprávnenia alebo povolenia;

3. nie je v konkurze alebo nemá uloženú inú sankciu podľa oddielu II hlavy VI code de commerce (obchodný zákonník);

4. dostatočne dlho vykonáva alebo vykonávala povolanie alebo činnosť vo svojom odbore;

5. vykonáva alebo vykonávala toto povolanie alebo túto činnosť za podmienok umožňujúcich získanie dostatočnej kvalifikácie;

…“

11 Pokiaľ ide o zápis do zoznamu súdnych znalcov, ktorý vedie cour d’appel, článok 6 dekrétu č. 2004-1463 stanovuje:

„…

Žiadosť musí obsahovať všetky potrebné informácie, predovšetkým nasledujúce údaje:

…

2. údaje o tituloch a diplomoch udelených žiadateľovi, jeho vedeckých, technických a odborných prácach, ako aj jednotlivých funkciách, ktoré zastával, a povahe všetkých odborných činností, ktoré vykonával, prípadne s uvedením názvu a sídla jeho zamestnávateľov;

3. preukázanie kvalifikácie žiadateľa v jeho odbore;

…“

12 Pokiaľ ide o opätovný zápis do zoznamu súdnych znalcov, ktorý vedie cour d'appel, článok 10 dekrétu č. 2004-1463 stanovuje:

„…

Žiadosť musí obsahovať všetky dokumenty umožňujúce posúdiť:

1. skúsenosti žiadateľa, ktoré nadobudol vo svojom odbore, ako aj pri výkone činnosti znalca od jeho posledného zápisu;

2. jeho vedomosti, ktoré má o hlavných zásadách súdneho konania a procesných pravidlách týkajúcich sa dôkazných prostriedkov, ktoré zabezpečuje odborný pracovník, ako aj školenia, ktoré absolvoval v týchto oblastiach."

13 Pokiaľ ide o konanie o zápise a opätovnom zápise do celoštátneho zoznamu súdnych znalcov, ktorý vedie kancelária Cour de cassation, článok 17 dekrétu č. 2004-1463 stanovuje:

„…

Generálny prokurátor žiadosť predbežne preskúma. Overí, či podmienka dĺžky zápisu do zoznamu cour d'appel stanovená v bode III článku 2 zákona [č. 71-498] bola splnená k 1. januáru v roku podania žiadosti. Generálny prokurátor si vyžiada stanovisko prvého predsedu a generálneho prokurátora cour d'appel, na ktorom je dotknutá osoba zapísaná, a predloží kandidatúry spolu so svojím stanoviskom kancelárií Cour de cassation."

14 Článok 20 dekrétu č. 2004-1463 stanovuje:

„Proti rozhodnutiam o zápise alebo opätovnom zápise, ako aj rozhodnutiam o odmietnutí zápisu alebo opätovného zápisu prijatým orgánom povereným vyhotovením zoznamov sa možno odvolať na Cour de cassation."

Code de procédure pénale

15 Pokiaľ ide o priberanie súdnych znalcov v trestnoprávnych veciach, článok 157 code de procédure pénale stanovuje:

„Znalci sú vyberaní z fyzických alebo právnických osôb zapísaných do celoštátneho zoznamu, ktorý vedie Cour de cassation, alebo do zoznamov, ktoré vedú cours d'appel, za podmienok stanovených v zákone č. 71-498…

Súdy môžu výnimočne odôvodneným rozhodnutím vybrať znalcov, ktorí nie sú uvedení v nijakom z týchto zoznamov."

Spory vo veci samej a prejudiciálne otázky

16 Josep Peñarroja Fa má trvalé bydlisko v Barcelone a už viac ako dvadsať rokov vykonáva povolanie odborného súdneho znalca prekladateľa v Katalánsku. Do tejto funkcie bol na základe úspešného výberového konania menovaný španielskym ministerstvom zahraničných vecí a katalánskou vládou. Prekladá z francúzštiny do španielčiny a zo španielčiny do francúzštiny.

17 Josep Peñarroja Fa požiadal o svoj prvý zápis na dva roky do zoznamu súdnych znalcov, ktorý vedie Cour d'appel de Paris, ako prekladateľa španielskeho jazyka. Jeho žiadosť bola zamietnutá rozhodnutím pléna sudcov tohto cour d'appel z 12. novembra 2008.

18 Josep Peñarroja Fa taktiež požiadal o zápis ako znalca v rovnakom odbore do celoštátneho zoznamu súdnych znalcov, ktorý vedie kancelária Cour de cassation. Jeho návrh bol rozhodnutím tohto súdu z 8. decembra 2008 zamietnutý.

19 V súlade s ustanoveniami dekrétu č. 2004-1463 podal J. Peñarroja Fa žaloby proti obom týmto rozhodnutiam na vnútroštátny súd.

20 Za týchto okolností Cour de cassation prerušil konanie a položil Súdnemu dvoru vo veci C-372/09 tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 50 [ES] vykladať v tom zmysle, že sa môže vzťahovať aj na činnosť, ktorá je v spore pred vnútroštátnym súdom zverená odborníkovi, akým je súdny znalec, ktorý je takým súdom ustanovený…?

2. Má sa účasť na výkone štátnej moci podľa článku 45 [prvého] odseku… [ES] vykladať v tom zmysle, že sa vzťahuje aj na činnosť súdneho znalca ustanoveného francúzskym súdom, ako túto činnosť rámcovo upravujú francúzske code de procédure civile a code de procédure pénale, ako aj zákon č. 71-498… a dekrét č. 2004-1463…?

3. Majú sa články 43 [ES] a 49 [ES] vykladať v tom zmysle, že im odporuje taká právna úprava, aká vyplýva zo zákona č. 71-498… a dekrétu č. 2004-1463…, ktorá podmieňuje zápis do zoznamu vedeného niektorým odvolacím súdom požiadavkami veku, schopností, morálnej bezúhonnosti a nezávislosti, pričom nezohľadňuje skutočnosť, že žiadateľovi už bolo priznané postavenie súdneho znalca súdmi jeho členského štátu pôvodu, ani nezavádza iné spôsoby posúdenia jeho schopností?“

21 Vo veci C-373/09 Cour de cassation položil okrem prvých dvoch otázok, ktoré sú formulované rovnako ako vo veci C-372/09, tieto prejudiciálne otázky:

„3. Majú sa články 43 [ES] a 49 [ES] vykladať v tom zmysle, že im odporuje taká právna úprava, aká vyplýva zo zákona č. 71-498… a dekrétu č. 2004-1463…, ktorá vyhradzuje zápis do celoštátneho zoznamu a postavenie znalca schváleného Cour de cassation pre odborníkov zapísaných minimálne tri roky do zoznamu niektorého francúzskeho cour ďappel?

4. Má sa článok 3 [ods. 1 písm. a)] smernice… 2005/36/ES… vykladať v tom zmysle, že sa vzťahuje aj na výkon znaleckej činnosti v postavení súdneho znalca schváleného Cour de cassation podľa podmienok stanovených zákonom č. 71-498… a dekrétom č. 2004…?“

22 Uznesením predsedu Súdneho dvora zo 16. októbra 2009 boli tieto dve veci spojené na účely písomnej a ústnej časti konania, ako aj na účely vyhlásenia rozsudku.

O prejudiciálnych otázkach

Úvodné pripomienky

23 Prejudiciálne otázky, ktoré predložil vnútroštátny súd, sa týkajú všetkých druhov súdnych znalcov, čiže sa formálne neobmedzujú len na súdnych znalcov, ktorí sú prekladateľmi.

24 Z rozhodnutí vnútroštátneho súdu však vyplýva, že spory vo veci samej sa týkajú zápisu J. Peñarroja Fa do zoznamov súdnych znalcov, ktorí sú prekladateľmi. Navyše treba konštatovať, že kým obsah úloh zverených znalcom, ktorých súdy v rámci pred nimi prebiehajúcich konaní ustanovili za prekladateľov, a podmienky výkonu týchto úloh vyplývajú zo spisov na základe predložených informácií týkajúcich sa iných typov súdnych znalcov Súdnemu dvoru neumožňujú vykonať jasné preskúmanie otázok týkajúcich sa týchto súdnych znalcov.

25 Vzhľadom na uvedené okolnosti je potrebné skúmať položené otázky len výlučne s ohľadom na funkciu súdnych znalcov, ktorí sú prekladateľmi (ďalej len „súdni znalci prekladatelia“).

O štvrtej otázke vo veci C-373/09

26 Vo svoje štvrtej otázke, ktorú je potrebné preskúmať ako prvú, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či na výkon znaleckej činnosti v postavení prekladateľov poskytovanej znalcami zapísanými do zoznamu, akým je celoštátny zoznam súdnych znalcov, ktorý vedie Cour de cassation, sa vzťahuje pojem „regulované povolanie“ v zmysle článku 3 ods. 1 písm. a) smernice 2005/36.

27 Najskôr treba zdôrazniť, že na definíciu tohto pojmu sa vzťahuje právo Únie (pozri rozsudok zo 17. decembra 2009, Rubino, C-586/08, Zb. s. I-12013, bod 23 a citovanú judikatúru).

28 V súlade s článkom 3 ods. 1 písm. a) smernice 2005/36 sa pod týmto pojmom rozumie „odborná činnosť alebo skupina odborných činností, ku ktorým prístup, ktorých výkon alebo jedna z foriem výkonu sú priamo alebo nepriamo, na základe legislatívnych, regulačných alebo správnych opatrení podmienené držbou osobitných odborných kvalifikácií“.

29 V tejto súvislosti treba uviesť, že s cieľom chrániť osoby podliehajúce súdnej právomoci a zabezpečiť riadny výkon spravodlivosti je účelom zákona č. 71-498 a dekrétu č. 2004-1463 umožniť v jednotlivých oblastiach vyhotovenie zoznamov odborníkov, na ktorých sa súdy môžu obrátiť so žiadosťou o vypracovanie posudkov alebo iných úloh v rámci konaní týkajúcich sa sporov, ktoré prejednávajú.

30 Jediným cieľom týchto ustanovení je teda uľahčiť využívanie odborníkov, či už sú, alebo nie sú členmi regulovaných povolaní, a nie upraviť uznávanie určitej kvalifikácie, čo je právomoc, ktorá neprináleží cours d'appel ani kancelárii Cour de cassation (pozri analogicky rozsudok z 9. septembra 2003, Burbaud, C-285/01, Zb. s. I-8219, bod 91). Navyše tieto súdy môžu v súlade so zákonom ustanoviť aj znalcov, ktorí nie sú zapísaní do daných zoznamov. Uvedené ustanovenia teda samy osebe nezavádzajú také regulované povolanie.

31 Navyše okolnosť, že osoby majú poskytovať prekladateľské služby francúzskym vnútroštátnym súdom v postavení „znalca na cour d'appel"alebo„znalca schváleného Cour de cassation", nemôže s ohľadom na článok 3 ods. 1 písm. a) druhej časti prvej vety smernice 2005/36 vyvrátiť také konštatovanie.

32 Na štvrtú otázku položenú vo veci C-373/09 treba teda odpovedať, že na výkon činností súdnych znalcov prekladateľov, ktoré sú poskytované znalcami zapísanými do takého zoznamu, akým je celoštátny zoznam súdnych znalcov, ktorý vedie Cour de cassation, sa nevzťahuje pojem „regulované povolanie" v zmysle článku 3 ods. 1 písm. a) smernice 2005/36.

O prvej otázke v oboch konaniach

33 Svojou prvou otázkou v oboch konaniach sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či na činnosť, ktorá je zverená odborníkovi ustanovenému v rámci sporu pred vnútroštátnym

súdom za súdneho znalca prekladateľa, sa v takom právnom kontexte, ako je ten, ktorý vyplýva z francúzskych code de procédure civile a code de procédure pénale, ako aj zo zákona č. 71-498 a dekrétu č. 2004-1463, vzťahuje pojem „služby“ v zmysle článku 50 ES.

34 Treba najprv uviesť, že zo spisov vyplýva, že činnosť súdnych znalcov prekladateľov vo veci samej spočíva v tom, že na základe ich ustanovenia súdom v jednotlivých prípadoch poskytujú nezávislý kvalitný preklad z jedného jazyka do druhého.

35 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa článku 50 prvého odseku ES sa za služby považujú plnenia, ktoré sa bežne poskytujú za odplatu, pokiaľ ich neupravujú ustanovenia o voľnom pohybe tovaru, kapitálu a osôb. Druhý odsek tohto článku demonštratívne uvádza niektoré činnosti, na ktoré sa vzťahuje pojem služby, pričom sú medzi nimi aj činnosti v oblasti slobodných povolaní.

36 Vnútroštátny súd uvádza, že poskytovanie plnení súdnych znalcov je upravené osobitnými predpismi, z ktorých predovšetkým vyplýva, že znalci sa zapájajú do konaní len na základe ustanovenia súdom na výkon činnosti, ktorú tento súd vymedzí, pričom sa od vymedzeného rozsahu nemôžu odchýliť, pričom ich odmenu tiež stanoví súdny orgán.

37 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že z ustálenej judikatúry vyplýva, že základná vlastnosť odplaty spočíva v tom, že odplata predstavuje hospodársku protihodnotu za poskytnutie predmetnej služby, pričom je väčšinou dohodnutá medzi poskytovateľom služby a jej príjemcom (pozri najmä rozsudky z 22. mája 2003, Freskot, C-355/00,

Zb. s. I-5263, body 54 a 55, ako aj zo 17. novembra 2009, Presidente del Consiglio dei Ministri, C-169/08, Zb. s. I-10821, bod 23 a citovanú judikatúru).

38 Samotná okolnosť, že napríklad vo Francúzsku je odmena súdnych znalcov stanovená podľa tarifnej tabuľky, ktorú vydal orgán verejnej moci, nemá teda vplyv na to, že úkony, ktoré majú znalci vykonať, treba považovať za poskytovanie služieb (pozri analogicky rozsudok z 12. júla 2001, Smits a Peerbooms, C-157/99, Zb. s. I-5473, bod 56).

39 Okrem toho okolnosť, že súdny znalec sa zapája do konania len na základe ustanovenia súdom na výkon činnosti, ktorú tento súd vymedzí, zásadne neodlišuje túto funkciu od bežných zmluvných vzťahov v oblasti poskytovania služieb. Preto nie je výnimočné, že poskytovateľ a príjemca určitej služby si dohodnú v zmluve, ktorú spolu uzavrú, že jednej zo strán sa dá určitá rozhodovacia právomoc, ktorá bude konkrétne vymedzená v presnejších pokynoch týkajúcich sa vyžadovaných plnení. V tejto súvislosti sa na znalca, ktorý chce byť zapísaný do zoznamu súdnych znalcov, musí hľadieť tak, že súhlasil s osobitnými ustanoveniami, ktoré upravujú poskytovanie služieb týchto znalcov, a najmä s procesnými pravidlami upravujúcimi možnosť súdov, ktoré stanovujú v každom jednotlivom prípade to, čo sa má prekladať, a konkrétne podmienky, za akých má súdny znalec prekladateľ preklad poskytnúť.

40 Vzhľadom na vyššie uvedené treba na prvú otázku v oboch konania odpovedať tak, že úloha, ktorú súd zveruje odborníkovi v postavení súdneho znalca prekladateľa v každom jednotlivom prípade v rámci sporu, ktorý prejednáva, predstavuje poskytovanie služieb v zmysle článku 50 ES, ktorému teraz zodpovedá článok 57 ZFEÚ.

O druhej otázke v oboch konaniach

41 Svojou druhou otázkou v oboch konaniach sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či na činnosť, ktorá je zverená odborníkovi ustanovenému v rámci sporu pred vnútroštátnym súdom ako súdny znalec prekladateľ, sa v takom právnom kontexte, ako je ten, ktorý vyplýva z francúzskych code de procédure civile a code de procédure pénale, ako aj zo zákona č. 71-498 a dekrétu č. 2004-1463, vzťahuje pojem „činnosti, ktoré súvisia s výkonom štátnej moci", v zmysle článku 45 prvého odseku ES. Vnútroštátny súd najmä spresnil, že súd splnomocní súdneho znalca na výkon určitých právomocí, že účelom pôsobenia súdneho znalca je pomôcť súdu, aby mohol prijať rozhodnutie, a že návrhy súdneho znalca môžu mať vplyv na rozhodnutie súdu, hoci súd nie je povinný riadiť sa jeho závermi. Doplnil tiež, že súdny znalec musí dodržiavať procesné zásady stanovené zákonom.

42 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa judikatúry Súdneho dvora sa na určitú činnosť vzťahuje pôsobnosť článku 45 prvého odseku ES len v prípade, ak sama osebe predstavuje priamu a špecifickú účasť na výkone verejnej moci (pozri v tomto zmysle najmä rozsudok z 21. júna 1974, Reyners, 2/74, Zb. s. 631, body 45 a 54).

43 V prejednávanej veci zo spisov predložených Súdnemu dvoru vyplýva, že činnosťou súdneho znalca prekladateľa, o ktorú ide vo veci samej, je predložiť nezávislý kvalitný preklad z jedného jazyka do druhého a nie poskytnúť stanovisko vo veci samej.

44 Preklady vykonávané takýmto znalcom teda majú len pomocnú povahu a nedotýkajú sa posudzovania súdneho orgánu a slobodného výkonu súdnej právomoci, takže, ako tvrdí žalobca vo veci samej, francúzska vláda, ale aj Európska komisia a Dozorný orgán EZVO, takéto poskytovanie prekladateľských služieb nemožno považovať za činnosti, ktoré súvisia s výkonom štátnej moci (pozri analogicky rozsudky Reyners, už citovaný, body 52 a 53, ako aj z 10. decembra 1991, Komisia/Grécko, C-306/89, Zb. s. I-5863, bod 7).

45 Preto na druhú otázku v oboch konaniach treba odpovedať tak, že činnosti súdnych znalcov v oblasti prekladu, ako sú tie vo veci samej, nie sú činnosti, ktoré súvisia s účasťou na výkone verejnej moci v zmysle článku 45 prvého odseku ES, ktorému teraz zodpovedá článok 51 prvý odsek ZFEÚ.

O tretej otázke vo veci C-372/09

46 Treťou otázkou položenou vo veci C-372/09 sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či článkom 43 ES a 49 ES odporuje taká právna úprava členského štátu, ktorá podmieňuje zápis do zoznamu súdnych znalcov prekladateľov vedený niektorým odvolacím súdom požiadavkami veku, schopností, morálnej bezúhonnosti a nezávislosti, pričom vnútroštátne orgány nie sú v rámci posúdenia odborných schopností žiadateľa povinné zohľadniť kvalifikáciu získanú žiadateľom v inom členskom štáte, ako ani nie sú v tejto súvislosti upravené nijaké možnosti preskúmania posúdenia, ktoré tieto orgány vykonali.

47 Na úvod treba uviesť, že podľa predložených informácií má J. Peñarroja Fa trvalé bydlisko v Barcelone, vykonáva povolanie odborného súdneho znalca prekladateľa v Katalánsku a chce byť vo Francúzsku zapísaný ako prekladateľ do dvoch zoznamov súdnych znalcov, o ktoré ide vo veci samej.

48 Keďže zo spisu nevyplýva, či sa J. Peñarroja Fa chcel usadiť na francúzskom území, otázku predloženú Súdnemu dvoru treba preskúmať len s ohľadom na ustanovenia Zmluvy o ES uplatniteľné v oblasti slobodného poskytovania služieb.

49 Francúzska vláda sa domnieva, že vnútroštátna právna úprava, ako je tá vo veci samej, pokiaľ ide o zoznam súdnych znalcov, ktorý vedie každý cour d'appel, ako aj celoštátny zoznam súdnych znalcov, nepredstavuje prekážku slobodného poskytovania služieb súdnych znalcov najmä z toho dôvodu, že súdy môžu podľa článku 1 zákona č. 71-498 v zásade ustanoviť akúkoľvek osobu podľa vlastného výberu, hoci nie je zapísaná do zoznamu súdnych znalcov.

50 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že článok 49 ES vyžaduje nielen odstránenie akejkoľvek diskriminácie voči poskytovateľovi služieb usadenému v inom členskom štáte z dôvodu jeho štátnej príslušnosti, ale rovnako odstránenie všetkých obmedzení, dokonca aj keď sa uplatňujú bez rozdielu na vnútroštátnych poskytovateľov a poskytovateľov z iných členských štátov, pokiaľ môžu zabraňovať, sťažovať alebo robiť činnosť poskytovateľa služieb usadeného v inom členskom štáte, kde legálne poskytuje obdobné služby, menej atraktívnou (pozri v tomto zmysle najmä rozsudky z 3. októbra 2000, Corsten, C-58/98, Zb. s. I-7919, bod 33, ako aj z 8. septembra 2009, Liga Portuguesa de Futebol Profissional a Bwin International, C-42/07, Zb. s. I-7633, bod 51 a citovanú judikatúru).

51 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že ako uviedol vnútroštátny súd, cieľom vyhotovenia zoznamov súdnych znalcov, hoci sú vyhotovené podľa vnútroštátneho práva „pre informáciu súdu“, je umožniť súdom zabezpečiť, že odborníci, ktorí im pomáhajú, majú schopnosti a ďalšie vlastnosti potrebné na zabezpečenie riadneho a účinného výkonu verejnej služby súdnictva.

52 Vzhľadom na tento cieľ je potrebné sa domnievať, že vyhotovenie zoznamov súdnych znalcov, ako sú tie vo veci samej, môže mať vplyv na výber, ktorý vykonajú súdy, a to v tom zmysle, že tieto súdy budú mať sklon k ustanoveniu znalcov zapísaných do takých zoznamov, o ktorých môžu predpokladať, že majú potrebné schopnosti, aby im mohli pomôcť.

53 Treba preto dospieť k záveru, že hoci neexistuje formálna povinnosť súdov ustanovovať len znalcov zapísaných do týchto zoznamov, vyhotovenie týchto zoznamov predstavuje obmedzenie slobodného poskytovania služieb súdneho znalca prekladateľa (pozri analogicky rozsudok z 24. novembra 1982, Komisia/Írsko, 249/81, Zb. s. 4005, bod 28).

54 Z ustálenej judikatúry tiež vyplýva, že aj v prípade neexistencie harmonizácie v príslušnej oblasti môže byť také obmedzenie slobodného poskytovania služieb odôvodnené naliehavým dôvodom všeobecného záujmu, ak sa uplatňuje na všetky osoby a podniky vykonávajúce činnosť na území prijímajúceho štátu, ak je primerané na zabezpečenie splnenia cieľa, ktorý sleduje, a ak nejde nad rámec toho, čo je potrebné na jeho dosiahnutie, a v rozsahu, v akom tento záujem nie je chránený predpismi, ktorým poskytovateľ podlieha v členskom štáte, kde je usadený (pozri v tomto zmysle najmä rozsudky z 23. novembra 1999, Arblade a i., C-369/96 a C-376/96, Zb. s. I-8453, body 34 a 35 a citovanú judikatúru, ako aj z 15. januára 2002, Komisia/Taliansko, C-439/99, Zb. s. I-305, bod 23 a citovanú judikatúru).

55 Medzi tieto naliehavé dôvody všeobecného záujmu patria ochrana osôb podliehajúcich súdnej právomoci a riadny výkon spravodlivosti.

56 Hoci treba uznať, že podmienky uvedené v takom ustanovení, akým je článok 2 dekrétu č. 2004-1463, môžu zabezpečiť dosiahnutie uvedených cieľov, čiže môžu predstavovať prípustné obmedzenie slobodného poskytovania služieb, toto obmedzenie nesmie ísť nad rámec toho, čo je nevyhnutné na ich dosiahnutie.

57 V tejto súvislosti platí, že hoci ochrana osôb podliehajúcich súdnej právomoci a riadny výkon spravodlivosti môžu odôvodniť vyhotovenie zoznamu súdnych znalcov, ktorí budú, ako už bolo uvedené v bode 52, v praxi najčastejšie ustanovovaní, je rovnako nevyhnutné, aby sa jeho vyhotovenie zakladalo na objektívnych a nediskriminačných kritériách.

58 Z ustálenej judikatúry vyplýva, že vnútroštátnym orgánom prináleží dohliadať najmä na to, aby kvalifikácia získaná v iných členských štátoch bola rovnocenne uznaná a riadne zohľadnená (pozri najmä rozsudky zo 7. mája 1991, Vlassopoulou, C-340/89, Zb. s. I-2357, bod 16; z 22. januára 2002, Dreessen, C-31/00, Zb. s. I-663, body 23 a 24, ako aj Rubino, už citovaný, bod 34).

59 V uvedenom prípade francúzska vláda potvrdila existenciu praxe, podľa ktorej sa v rámci posúdenia žiadostí o zápis do zoznamov súdnych znalcov, o ktoré ide vo veci samej, zohľadňujú skúsenosti žiadateľov, ktorí vykonávajú alebo vykonávali znaleckú činnosť pre cudzie súdy.

60 Z vnútroštátnych rozhodnutí však vyplýva, že podľa ustálenej judikatúry Cour de cassation povinnosť odôvodnenia rozhodnutí o prvom zamietnutí zápisu do uvedených zoznamov nevyplýva zo žiadneho zákonného ani iného právne záväzného ustanovenia, že konanie o zápise nevedie k žiadnemu aktu, na ktorý by sa mohlo vzťahovať francúzske konanie o prístupe k správnym dokumentom, a že Cour de cassation rozhodujúci o žalobe proti rozhodnutiu o odmietnutí zápisu neskúma, či bol v konaní o preskúmaní žiadosti o zápis uplatnený správny procesný postup, teda okrem odborných schopností žiadateľa.

61 V dôsledku toho treba konštatovať, že rozhodnutia týkajúce sa zápisu súdnych znalcov prekladateľov do zoznamov znalcov nepodliehajú za takých okolností, ako sú vo veci samej, účinnému súdnemu preskúmaniu, či boli zohľadnené skúsenosti a kvalifikácia získané a uznané v iných členských štátoch.

62 V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že preskúmanie kvalifikácie získanej v iných členských štátoch, ako aj jej zohľadnenie musia vnútroštátne orgány riadne vykonať v rámci konania, ktoré zodpovedá požiadavkám práva Únie na účinnú ochranu základných práv vyplývajúcich občanom Únie najmä z článku 47 Charty základných práv Európskej únie.

63 Z toho vyplýva, že akékoľvek rozhodnutie musí byť možné podrobiť súdnemu preskúmaniu, v rámci ktorého možno overiť jeho zákonnosť s ohľadom na právo Únie. Aby bolo toto súdne preskúmanie účinné, dotknutá osoba musí mať možnosť oboznámiť sa s dôvodmi rozhodnutia, ktoré boli voči nej uplatnené, na základe čoho môže brániť svoje práva za najlepších možných podmienok a rozhodnúť pri plnej znalosti veci, či sa má obrátiť na súd. Z toho vyplýva, že príslušný vnútroštátny orgán má povinnosť oznámiť jej dôvody, na ktorých sa zakladá jeho odmietnutie, buď v samotnom rozhodnutí, alebo v neskoršom oznámení na základe žiadosti predloženej touto osobou

(pozri rozsudky z 15. októbra 1987, Heylens a i., 222/86, Zb. s. 4097, body 15 a 17, ako aj Vlassopoulou, už citovaný, bod 22).

64 V dôsledku toho, ak vnútroštátna právna úprava, ktorá predstavuje obmedzenie slobodného poskytovania služieb, nezavádza možnosť účinného súdneho preskúmania, či bola v dostatočnej miere zohľadnená kvalifikácia súdneho znalca prekladateľa uznaná súdmi iných členských štátov, nezodpovedá táto právna úprava požiadavkám práva Únie.

65 Na tretiu otázku položenú vo veci C-372/09 treba teda odpovedať tak, že článku 49 ES, ktorému teraz zodpovedá článok 56 ZFEÚ, odporuje taká právna úprava, ako je tá vo veci samej, podľa ktorej zápis do zoznamu súdnych znalcov prekladateľov podlieha splneniu podmienok kvalifikácie, pričom však dotknuté osoby nemajú možnosť oboznámiť sa s dôvodmi rozhodnutia, ktoré boli voči nim uplatnené, a ani toto rozhodnutie nie je možné podrobiť účinnému súdnemu preskúmaniu, v rámci ktorého by sa dala overiť jeho zákonnosť najmä s ohľadom na dodržanie požiadavky vyplývajúcej z práva Únie, podľa ktorej nimi získaná a v iných členských štátoch uznaná kvalifikácia musí byť riadne zohľadnená.

O tretej otázke vo veci C-373/09

66 Svojou treťou otázkou vo veci C-373/09 sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či taká požiadavka, ako je uvedené v článku 2 zákona 71-498, podľa ktorej do celoštátneho zoznamu súdnych znalcov nemôže byť zapísaná osoba, ak nepreukáže, že bola zapísaná do zoznamu, ktorý vedie cour d'appel, počas troch po sebe nasledujúcich rokov, je sama osebe v rozpore so slobodou usadiť sa a slobodným poskytovaním služieb.

67 Na úvod treba uviesť, že z dôvodov uvedených v bode 48 tohto rozsudku musí byť táto otázka preskúmaná len s ohľadom na ustanovenia Zmluvy uplatniteľné v oblasti slobodného poskytovania služieb.

68 Z úvah uvedených v bodoch 49 až 53 tohto rozsudku vyplýva, že požiadavka zápisu do zoznamov súdnych znalcov stanovená zákonom č. 71-498 a dekrétom č. 2004-1463 predstavuje obmedzenie slobodného poskytovania služieb súdneho znalca prekladateľa.

69 Treba tiež pripustiť, že taká podmienka, akou je podmienka byť zapísaný do zoznamu, ktorý vedie cour d'appel, počas troch po sebe nasledujúcich rokov, môže zabezpečiť dosiahnutie cieľov, akými sú ochrana osôb podliehajúcich súdnej právomoci, ktorí sú účastníkmi konania pred Cour de cassation, ako aj riadny výkon spravodlivosti, a teda predstavovať prípustné obmedzenie slobodného poskytovania služieb.

70 Treba však preskúmať, či táto podmienka, ktorá sa uplatňuje bez rozdielu na vnútroštátnych poskytovateľov, ako aj na poskytovateľov z iných členských štátoch, nejde nad rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie uvedených cieľov.

71 V tejto súvislosti francúzska vláda hneď na úvod uviedla, že taká podmienka umožňuje zabezpečiť, že znalec má dobrú znalosť postupu v súdnych konaniach v dotknutom členskom štáte, ktoré sa môžu podstatne odlišovať od postupov v súdnych konaniach v iných členských štátoch, pričom tieto vedomosti možno nadobudnúť len na základe praxe. Okrem toho, keďže činnosť súdneho znalca je nárazovej povahy a medzi zadaním dvoch úloh môže uplynúť aj niekoľko mesiacov či rokov, požiadavka

zápisu do zoznamu súdnych znalcov počas troch po sebe nasledujúcich rokov nie je neprimeraná.

72 Treba uviesť, že ak sa kladú vysoké požiadavky, pokiaľ ide o kvalitu všetkých odborníkov vystupujúcich v súdnom konaní na zabezpečenie ochrany osôb podliehajúcich súdnej právomoci a riadneho výkonu spravodlivosti, platí to o to viac v prípade odborníkov vystupujúcich pred najvyšším súdom členského štátu, akým je francúzsky Cour de cassation.

73 Pokiaľ ide o poskytovanie prekladateľských služieb, nie je v rámci takého konania na dosiahnutie cieľov ochrany osôb podliehajúcich súdnej právomoci a riadneho výkonu spravodlivosti neprimerané požadovať, aby súdny znalec prekladateľ mal už určité praktické skúsenosti s výkonom úloh v oblasti právneho prekladu a určitú znalosť súdneho systému členského štátu, v ktorom sa dotknutý súd nachádza.

74 Vzhľadom na nárazovú povahu úloh súdnych znalcov prekladateľov zapísaných do zoznamu, ktorý vedie cour d'appel, ako aj skutočnosť, že medzi zadaním dvoch úloh môže uplynúť aj niekoľko mesiacov či rokov, dotknutému členskému štátu treba priznať určitú mieru voľnej úvahy, pokiaľ ide o dĺžku doby potrebnej na dosiahnutie týchto cieľov. Za týchto okolností požiadavka byť zapísaný do zoznamu súdnych znalcov počas troch po sebe nasledujúcich rokov v zásade nejde nad rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie uvedených cieľov.

75 Uplatnenie takého pravidla na súdneho znalca prekladateľa z iného členského štátu, ktorý už plnil úlohy pre súdy svojho členského štátu alebo súdy iných členských štátov a predovšetkým najvyššie súdy, by však bola neprimeraná vzhľadom na zásadu pripomenutú v bode 58 tohto rozsudku.

76 Právo Únie v takom prípade ako vo veci samej totiž vyžaduje, aby orgán rozhodujúci o žiadosti o zápis do zoznamu, akým je celoštátny zoznam súdnych znalcov, vzal do úvahy kvalifikáciu, ktorú žiadateľ získal v iných členských štátoch, s cieľom určiť, či a v akom rozsahu môže táto kvalifikácia zodpovedať schopnostiam, ktoré sa obvykle očakávajú od osoby zapísanej tri po sebe nasledujúce roky do zoznamu, ktorý vedie cour d'appel (pozri analogicky rozsudok Vlassopoulou, už citovaný, bod 16).

77 V tejto súvislosti treba pripomenúť, ako už bolo uvedené v bode 63 tohto rozsudku, že akékoľvek rozhodnutie musí byť možné podrobiť súdnemu preskúmaniu, v rámci ktorého možno overiť jeho zákonnosť s ohľadom na právo Únie, a že dotknutá osoba musí mať možnosť oboznámiť sa s dôvodmi rozhodnutia, ktoré boli voči nej uplatnené.

78 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na tretiu otázku položenú vo veci C-373/09 odpovedať tak, že článku 49 ES, ktorému teraz zodpovedá článok 56 ZFEÚ, odporuje taká požiadavka, ako je uvedená v článku 2 zákona č. 71-498, z ktorej vyplýva, že do celoštátneho zoznamu súdnych znalcov nemožno ako prekladateľa zapísať osobu, pokiaľ nepreukáže, že bola zapísaná do zoznamu súdnych znalcov, ktorý vedie cour d'appel, počas troch po sebe nasledujúcich rokov, keďže sa zdá, že taká požiadavka bráni tomu, aby v rámci skúmania žiadosti osoby usadenej v inom členskom štáte, ktorá nepreukázala, že bola takto zapísaná, bola riadne zohľadnená kvalifikácia, ktorú táto osoba získala a ktorá bola v príslušnom členskom štáte uznaná, pri určení toho, či

a v akom rozsahu môže táto kvalifikácia zodpovedať schopnostiam, ktoré sa obvykle očakávajú od osoby zapísanej tri po sebe nasledujúce roky do zoznamu súdnych znalcov, ktorý vedie cour d'appel.

O trovách

79 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

1. **Úloha, ktorú súd zveruje odborníkovi v postavení súdneho znalca prekladateľa v každom jednotlivom prípade v rámci sporu, ktorý prejednáva, predstavuje poskytovanie služieb v zmysle článku 50 ES, ktorému teraz zodpovedá článok 57 ZFEÚ.**

2. **Činnosti súdnych znalcov v oblasti prekladu, ako sú tie vo veci samej, nie sú činnosti, ktoré súvisia s účasťou na výkone verejnej moci v zmysle článku 45 prvého odseku ES, ktorému teraz zodpovedá článok 51 prvý odsek ZFEÚ.**

3. **Článku 49 ES, ktorému teraz zodpovedá článok 56 ZFEÚ, odporuje taká právna úprava, ako je tá vo veci samej, podľa ktorej zápis do zoznamu súdnych znalcov prekladateľov podlieha splneniu podmienok kvalifikácie,**

pričom však dotknuté osoby nemajú možnosť oboznámiť sa s dôvodmi rozhodnutia, ktoré boli voči nim uplatnené, a ani toto rozhodnutie nie je možné podrobiť účinnému súdnemu preskúmaniu, v rámci ktorého by sa dala overiť jeho zákonnosť najmä s ohľadom na dodržanie požiadavky vyplývajúcej z práva Únie, podľa ktorej nimi získaná a v iných členských štátoch uznaná kvalifikácia musí byť riadne zohľadnená.

4. **Článku 49 ES, ktorému teraz zodpovedá článok 56 ZFEÚ, odporuje taká požiadavka, ako je uvedená v článku 2 zákona č. 71-498 z 29. júna 1971 o súdnych znalcoch, zmeneného a doplneného zákonom č. 2004-130 z 11. februára 2004, z ktorej vyplýva, že do celoštátneho zoznamu súdnych znalcov nemožno ako prekladateľa zapísať osobu, pokiaľ nepreukáže, že bola zapísaná do zoznamu súdnych znalcov, ktorý vedie cour d'appel, počas troch po sebe nasledujúcich rokov, keďže sa zdá, že taká požiadavka bráni tomu, aby v rámci skúmania žiadosti osoby usadenej v inom členskom štáte, ktorá nepreukázala, že bola takto zapísaná, bola riadne zohľadnená kvalifikácia, ktorú táto osoba získala a ktorá bola v príslušnom členskom štáte uznaná, pri určení toho, či a v akom rozsahu môže táto kvalifikácia zodpovedať schopnostiam, ktoré sa obvykle očakávajú od osoby zapísanej tri po sebe nasledujúce roky do zoznamu súdnych znalcov, ktorý vedie cour d'appel.**

5. **Na výkon činností súdnych znalcov prekladateľov, ktoré sú poskytované znalcami zapísanými do takého zoznamu, akým je celoštátny zoznam súdnych znalcov, ktorý vedie Cour de cassation, sa nevzťahuje pojem „regulované povolanie" v zmysle článku 3 ods. 1 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/36/ES zo 7. septembra 2005 o uznávaní odborných kvalifikácií.**

Podpisy